Пролетарыі ўсіх краін, яднайцеся!
Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

Совецкая Беларусь

ОРГАН ЦК КП(б) БЕЛАРУСІ, СОЎНАРКОМА І ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР

№ 95 (7536) | Субота, 2 кастрычніка 1943 г.

ЗАГАД
ВЯРХОЎНАГА ГАЛОЎНАКАМАНДУЮЧАГА

Генералу арміі КОНЕВУ

Войскі Стэпавага фронта пасля трохдзённых упорных баёў зламалі супраціўленне праціўніка і сёння, 29 верасня, авалодалі горадам КРЭМЕНЧУГ — моцным прадмостным апорным пунктам немцаў на левым беразе ракі ДНЕПР.

У баях за вызваленне горада КРЭМЕНЧУГ вызначыліся войскі генерал-лейтэнанта ЖАДАВА, генерал-лейтэнанта МАНАГАРАВА і лётчыкі генерал-лейтэнанта авіяцыі ГАРУНОВА.

Асабліва вызначыліся:

97 Гвардзейская Палтаўская стралковая дывізія генерал-маёра АНЦЫФЕРАВА, 6 Гвардзейская паветрана-дэсантная дывізія палкоўніка СМІРНОВА, 214 стралковая дывізія палкоўніка БРОЎЧАНКА, 233 стралковая дывізія палкоўніка СОКАЛАВА, 219 танкавая брыгада падпалкоўніка ХІЛАБОК, 469 мінамётны полк маёра ЧАРНЯЎСКАГА, 308 Гвардзейскі мінамётны полк падпалкоўніка ГОЛЬДЗІНА, 1902 самаходны артылерыйскі полк падпалкоўніка ГРДЗЕЛІШВІЛІ.

У азнаменаванне атрыманай перамогі злучэнням і часцям, якія вызначыліся ў баях за вызваленне горада КРЭМЕНЧУГ, прысвоіць назву «КРЭМЕНЧУГСКІХ».

Надалей гэтыя злучэнні і часці называць:

6-я Гвардзейская Крэменчугская паветрана-дэсантная дывізія,
214-я Крэменчугская стралковая дывізія,
233-я Крэменчугская стралковая дывізія,
219-я Крэменчугская танкавая брыгада,
469-ы Крэменчугскі мінамётны полк,
308-ы Гвардзейскі Крэменчугскі мінамётны полк,
1902-гі Крэменчугскі самаходны артылерыйскі полк.

97-ю Гвардзейскую Палтаўскую стралковую дывізію, якая другі раз вызначылася ў баях з нямецкімі захопнікамі, прадставіць да ўзнагароджання ордэнам ЧЫРВОНАГА СЦЯГУ.

Сёння, 29 верасня, у 23 гадзіны сталіца нашай радзімы МАСКВА ад імені Радзімы салютуе нашым доблесным войскам, якія вызвалілі горад КРЭМЕНЧУГ, — дванаццацю артылерыйскімі залпамі са ста дваццаці чатырох гармат.

За выдатныя баявыя дзеянні абвяшчаю падзяку ўсім кіруемым Вамі войскам, якія ўдзельнічалі ў баях за вызваленне горада КРЭМЕНЧУГ.

Вечная слава героям, паўшым у барацьбе за свабоду і незалежнасць нашай Радзімы!

Смерць нямецкім захопнікам!

Вярхоўны Галоўнакамандуючы
Маршал Совецкага Саюза І. СТАЛІН.

29 верасня 1943 г.

ЗАГАД
ВЯРХОЎНАГА ГАЛОЎНАКАМАНДУЮЧАГА

29 верасня 1943 года ў выніку ўпорных баёў войскі Калінінскага фронта вызвалілі ад нямецкіх захопнікаў горад РУДНЯ—моцны апорны пункт і вузел камунікацый праціўніка на Віцебскім напрамку.

У баях за вызваленне горада РУДНЯ паказалі ўзоры баявой вывучкі і ўмення манеўрыраваць 17-я Гвардзейская Духаўшчынская стралковая дывізія генерал-маёра КВАШНІНА, 19-я Гвардзейская стралковая дывізія генерал-маёра МАСЛАВА і 47-я Духаўшчынская механізаваная брыгада падпалкоўніка МІХАЙЛАВА.

У азнаменаванне дасягнутых поспехаў 17-ю Гвардзейскую Духаўшчынскую стралковую дывізію і 47-ю Духаўшчынскую механізаваную брыгаду, якія другі раз вызначыліся ў баях з нямецкімі захопнікамі, прадставіць да ўзнагароджання ордэнамі Чырвонага Сцягу.

19-й Гвардзейскай стралковай дывізіі прысвоіць назву «Рудненскай» і надалей яе называць

19-я Гвардзейская Рудненская стралковая дывізія.

Вярхоўны Галоўнакамандуючы
Маршал Совецкага Саюза І. СТАЛІН.

29 верасня 1943 г.

Малюнак мастака Г. ВАЛЬКА.

ЗАГАД
ВЯРХОЎНАГА ГАЛОЎНАКАМАНДУЮЧАГА

30 верасня 1943 года войскі Заходняга фронта фарсіравалі раку СОЖ і з боем авалодалі горадам КРЫЧАЎ — важным апорным пунктам і чыгуначным вузлом праціўніка на Магілёўскім напрамку.

У баях за вызваленне горада КРЫЧАЎ асабліва вызначыліся 212 стралковая дывізія палкоўніка МАЛЬЦАВА, 385 стралковая дывізія палкоўніка СУПРУНОВА і 572 пушачны артылерыйскі полк палкоўніка САВІНА.

У азнаменаванне дасягнутых поспехаў 212 стралковай дывізіі, 385 стралковай дывізіі і 572 пушачнаму артылерыйскаму палку прысвоіць назву «КРЫЧАЎСКІХ» і надалей іх называць:

212-я Крычаўская стралковая дывізія,
385-я Крычаўская стралковая дывізія,
572-гі Крычаўскі пушачны артылерыйскі полк.

Вярхоўны Галоўнакамандуючы
Маршал Совецкага Саюза І. СТАЛІН.

30 верасня 1943 года.

Указ
Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР
АБ ПРЫСВАЕННІ ЗВАННЯ ГЕРОЯ СОЦЫЯЛІСТЫЧНАЙ ПРАЦЫ тав. МОЛАТАВУ В. М.

За асобыя заслугі ў галіне ўзмацнення вытворчасці танкаў у цяжкіх умовах ваеннага часу прысвоіць званне ГЕРОЯ СОЦЫЯЛІСТЫЧНАЙ ПРАЦЫ з уручэннем ордэна ЛЕНІНА і залатой медалі «СЕРП і МОЛАТ» тав. МОЛАТАВУ Вячэславу Міхайлавічу.

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР М. КАЛІНІН.

Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР А. ГОРКІН.

Масква, Крэмль. 30 верасня 1943 г.

Указ
Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР
АБ ПРЫСВАЕННІ ЗВАННЯ ГЕРОЯ СОЦЫЯЛІСТЫЧНАЙ ПРАЦЫ тав. БЕРЫЯ Л. П.

За асобыя заслугі ў галіне ўзмацнення вытворчасці ўзбраення і боепрыпасаў у цяжкіх умовах ваеннага часу прысвоіць званне ГЕРОЯ СОЦЫЯЛІСТЫЧНАЙ ПРАЦЫ з уручэннем ордэна ЛЕНІНА і залатой медалі «СЕРП і МОЛАТ» тав. БЕРЫЯ Лаўрэнцію Паўлавічу.

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР М. КАЛІНІН.

Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР А. ГОРКІН.

Масква, Крэмль. 30 верасня 1943 г.

Указ
Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР
АБ ПРЫСВАЕННІ ЗВАННЯ ГЕРОЯ СОЦЫЯЛІСТЫЧНАЙ ПРАЦЫ тав. МАЛЕНКОВУ Г. М.

За асобыя заслугі ў галіне ўзмацнення вытворчасці самалётаў і матораў у цяжкіх умовах ваеннага часу прысвоіць званне ГЕРОЯ СОЦЫЯЛІСТЫЧНАЙ ПРАЦЫ з уручэннем ордэна ЛЕНІНА і залатой медалі «СЕРП і МОЛАТ» тав. МАЛЕНКОВУ Георгію Максіміліянавічу.

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР М. КАЛІНІН.

Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР А. ГОРКІН.

Масква, Крэмль. 30 верасня 1943 г.

Указ
Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР
АБ ПРЫСВАЕННІ ЗВАННЯ ГЕРОЯ СОЦЫЯЛІСТЫЧНАЙ ПРАЦЫ тав. МІКАЯНУ А. І.

За асобыя заслугі ў галіне пастаноўкі справы забеспячэння Чырвонай Арміі харчаваннем, гаручым і рэчавай маёмасцю ў цяжкіх умовах ваеннага часу прысвоіць званне ГЕРОЯ СОЦЫЯЛІСТЫЧНАЙ ПРАЦЫ з уручэннем ордэна ЛЕНІНА і залатой медалі «СЕРП і МОЛАТ» тав. МІКАЯНУ Анастасу Іванавічу.

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР М. КАЛІНІН.

Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР А. ГОРКІН.

Масква, Крэмль. 30 верасня 1943 г.

УКАЗ ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА СССР

АБ ПРЫСВАЕННІ ЗВАННЯ ГЕРОЯ СОЦЫЯЛІСТЫЧНАЙ ПРАЦЫ т. т. ТЭВАСЯНУ І. Т. і КОРАБАВУ П. І.

За асобыя заслугі ў галіне арганізацыі вытворчасці якаснага і высокаякаснага метала для ўсіх відаў узбраення, танкаў, авіяцыі і боепрыпасаў у цяжкіх умовах ваеннага часу — прысвоіць званне ГЕРОЯ СОЦЫЯЛІСТЫЧНАЙ ПРАЦЫ з уручэннем ордэна ЛЕНІНА і залатой медалі «СЕРП І МОЛАТ»:

1. ТЭВАСЯНУ Івану Тэвадросавічу

2. КОРАБАВУ Паўлу Іванавічу.

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР М. КАЛІНІН.

Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР А. ГОРКІН.

Масква, Крэмль. 30 верасня 1943 г.

УКАЗ ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА СССР

АБ ПРЫСВАЕННІ ЗВАННЯ ГЕРОЯ СОЦЫЯЛІСТЫЧНАЙ ПРАЦЫ тав. ВАХРУШАВУ В. В.

За асобыя заслугі ў галіне ўзмацнення здабычы вугалю і забеспячэння абароннай прамысловасці палівам у цяжкіх умовах ваеннага часу прысвоіць званне ГЕРОЯ СОЦЫЯЛІСТЫЧНАЙ ПРАЦЫ з уручэннем ордэна ЛЕНІНА і залатой медалі «СЕРП і МОЛАТ» тав. ВАХРУШАВУ Васілію Васільевічу.

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР М. КАЛІНІН.

Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР А. ГОРКІН.

Масква, Крэмль. 30 верасня 1943 г.

НОВЫЯ ЗЛАЧЫНСТВЫ ГІТЛЕРАЎЦАЎ

Пад ударамі Чырвонай Арміі ўсё далей на захад адкатваецца гітлераўская грабармія з нашай беларускай зямлі.

Ачышчаны ад крывавых нямецкіх людаедаў раённыя цэнтры Хоцімск, Мсціслаўль, Клімавічы, Касцюковічы, Ветка, Свяцілавічы. З боем нашы воіны-героі авалодалі горадам і чыгуначнай станцыяй Крычаў.

Лютуюць нямецка-фашысцкія нягоднікі. У сваёй звярынай злосці гэтыя забойцы і рабаўнікі знішчаюць усё перад сваім адыходам. Яны вылучаюць каманды падпальшчыкаў, якія паляць вёску за вёскай, забіраюць усё, што пападзецца пад рукі.

Калі Чырвоная Армія падыйшла да Церахоўкі (Гомельская вобласць), і гітлераўцы ўбачылі, што становішча іх безнадзейнае, яны сталі падпальваць дом за домам. Так была знішчана ўся Церахоўка.

Перад сваім адыходам нямецкія захопнікі забралі ў Церахоўцы, а таксама ў многіх іншых вёсках усю жывёлу, каб пагнаць яе ў свой тыл. Але наступальны парыў Чырвонай Арміі сарваў варожыя намеры пагнаць жывёлу.

Тады зграя гітлераўскіх рабаўнікоў прыбегла да новага нечуванага злачынства. Табуны жывёлы былі акружаны кулямётчыкамі і аўтаматчыкамі; уся жывёла была перабіта.

Вылюдкі-немцы знішчаюць наша дабро, спальваюць вёскі, разбураюць гарады. Яны прыкладаюць усе намаганні, каб пераварыць нашу беларускую зямлю ў зону пустыні.

Вось чаму кожны наш чалавек, які яшчэ знаходзіцца пад страшэнным нямецкім тэрорам, павінен праявіць усе здольнасці і не даць гітлераўцам знішчаць і вывазіць багацці, спальваць вёскі, разбураць гарады, гнаць нашых людзей у фашысцкую Германію. Вялікая небяспека навісла над беларускім народам з боку адступаючай гітлераўскай арміі. А таму кожны грамадзянін і яго сям'я павінны хавацца ў лясах бліжэй да размяшчэння партызанскіх атрадаў, дапамагаючы народным мсціўцам біць адступаючых немцаў.

* * *

Церахоўка вызвалена. Пад совецкім сонцам ажывае зямля. Прыступілі да работы райком КП(б)Б, райвыканкам. Пачала выходзіць раённая газета. Насельніцтву дэманструюцца совецкія фільмы.

Вялікія раны нанесены гітлераўскімі бандытамі народнай гаспадарцы Беларусі. Абавязак кожнага совецкага патрыёта актыўна ўключыцца ў аднаўленне ўсёй нашай гаспадаркі, каб хутчэй залячыць цяжкія раны.

І. ЛАРЧОНАК.

НА БЕРАГАХ СОЖА

На крутым жывапісным беразе ракі Сож размясціўся тыповы беларускі гарадок Крычаў—адзін з усходніх раённых цэнтраў Магілёўскай вобласці.

У першыя дні вайны сюды з усіх куткоў ахопленай полымем рэспублікі ішлі і ехалі бежанцы. Яны спыняліся тут, а потым ехалі далей... Дарогі былі запруджаны падводамі, аўтамашынамі, натоўпамі людзей. Калгасныя пастухі гналі ў глыб краіны абагуленны статак...

Недалёка ад горада, у навакольных лясах, стварылася першыя партызанскія атрады.

Памятаю, вечарам 7 ліпеня 1941 года мы рушылі ў паход: папаўненне ў Чырвоную Армію. На прывалах нас трывожылі фашысцкія сцярвятнікі. У хвіліну зацішша мы рашылі правесці мітынг. Сабралася многа народу. Бежанцы расказвалі аб нечуваных здзеках, аб крывяжэрнай лютасці нямецкіх людаедаў. Камандаванне заклікала нас да пільнасці і вынослівасці.

На провады нас сышлося з навакольных вёсак многа старых і малых. Нас частавалі, абнімалі, нам наказвалі, каб мы адстаялі радзіму ад крывавых фашыстаў. Мы кляліся вярнуцца да роднай зямлі пераможцамі.

Як зараз, помню: адзін маленькі хлопчык падаў мне вялікае гусінае яйка і нейкім зусім сур'ёзным голасам сказаў:

— Дзядзя, бі марманца!..

Мы пераглянуліся. Хлопчык заклікаў біць германца.

Два гады ваяваў я супроць праклятай немчуры і два гады памятаў наказ хлопчыка.

І вось прышоў час расплаты.

30 верасня 1943 года войскі Чырвонай Арміі фарсіравалі раку Сож і з боем авалодалі важным апорным пунктам і чыгуначным вузлом праціўніка на Магілёўскім напрамку—горадам Крычаў. У баях за горад Крычаў праціўнік страціў толькі забітымі звыш 1.200 салдат і афіцэраў.

На берагах нашага Сожа валяюцца трупы забітых германцаў.

Мы вярнуліся да вас, дарагія і любыя берагі роднага Сожа!

Ів. ГУТАРАЎ.

АД СОВЕЦКАГА ІНФОРМБЮРО

Аператыўныя зводкі за 29 і 30 верасня

Войскі Стэпавага фронта пасля трохдзённых жорсткіх баёў зламалі супраціўленне праціўніка на прадмостных умацаваннях левага берага ракі ДНЕПР і 29 верасня штурмам авалодалі горадам КРЭМЕНЧУГ.

На КІЕЎСКІМ напрамку нашы войскі ў выніку жорсткіх баёў зламалі супраціўленне праціўніка на прадмостных умацаваннях у раёне ДАРНІЦА і, адкінуўшы немцаў на правы бераг ракі ДНЕПР, авалодалі чыгуначным вузлом ДАРНІЦА і вельмі ўмацаванымі апорнымі пунктамі праціўніка на левым беразе ракі—ТРОЕШЧЫНА, ВЫГУРОЎШЧЫНА, ТРУХАНАЎ ОСТРАЎ, ПРАДМОСТНАЯ СЛАБАДА, ПАЗДНЯКІ, ОСАКОРКІ.

На ГОМЕЛЬСКІМ напрамку нашы войскі, прадаўжаючы развіваць наступленне, прасунуліся на асобных участках наперад ад 6 да 10 кілометраў і авалодалі раённым цэнтрам Гомельскай вобласці горадам ВЕТКА, а таксама занялі звыш 170 іншых насялёных пунктаў, у тым ліку вялікія насялёныя пункты САМАЦЕВІЧЫ, ПАПАРАТНАЯ, ВЯЖНОЎКА, ЗАБОР'Е, МАКАРЫЧЫ, ШЫРКІ, КАЗАЦКІЯ БАЛСУНЫ, ПЕРАЛЕЎКА, БАЛЬШЫЯ І МАЛЫЯ НЕМКІ, СТАЛБУН, ГРАМЫКІ, БАРТАЛАМЕЕЎКА, БЕСЕДЗЬ, НОВАСЁЛКІ, РАДУГІ, ХАЛЬЧ, ДУБОВЫ ЛОГ, ЛЕОНЦЬЕВА, ТАРАСАЎКА.

На МАГІЛЁЎСКІМ напрамку нашы войскі прадаўжалі наступленне і, прасунуўшыся наперад ад 5 да 10 кілометраў, занялі звыш 370 насялёных пунктаў, у тым ліку вялікія насялёныя пункты ГОРСКАЯ СЛАБАДА, ВАЛЫНЦАВА, ГОРЫ, ШАМАВА, НЕСЦЕРАВА, БЕЛЬ, ЛАРЫЯНАВА, СЯЛЕЦ, КАРАНЕЦ, БЯРОЗАЎКА, КРАСАВІЧЫ, МАЛАЕ ЗАБЫЧАННЕ, НОРКІНА, ГАЛАЧОЎКА, ВЕТУХНА, КРАСНІЦА, РЭВЕНСК.

На ВІЦЕБСКІМ напрамку нашы войскі, зламаўшы супраціўленне праціўніка, авалодалі горадам і чыгуначнай станцыяй РУДНЯ, а таксама занялі больш 120 насялёных пунктаў, сярод якіх раённы цэнтр Смаленскай вобласці ПАНІЗОЎЕ і вялікія насялёныя пункты МІКУЛІНА, БУТРАВА, СУТОКІ, ХЛЫСТОЎКА, ЛЯДЫ.

На працягу 28 верасня нашы войскі на ўсіх франтах падбілі і знішчылі 46 нямецкіх танкаў. У паветраных баях і агнём зянітнай артылерыі збіта 52 самалёты праціўніка.

* * *

На Гомельскім напрамку нашы войскі прадаўжалі наступленне і занялі звыш 170 насялёных пунктаў. Совецкія стралковыя часці, падтрыманыя танкамі, імкліва прасунуліся наперад і авалодалі горадам Ветка (на паўночны ўсход ад Гомеля). У баю за горад праціўнік страціў забітымі не менш 600 салдат і афіцэраў. Захоплены трафеі, у ліку якіх 15 гармат розных калібраў. На другім участку байцы Н-скага злучэння, з баямі прасоўваючыся наперад, вышлі да ракі Сож і занялі рад насялёных пунктаў. Знішчана звыш батальёна гітлераўцаў. Узяты палонныя. Захоплены 10 бронемашын, 44 кулямёты, 600 вінтовак і аўтаматаў, склад боепрыпасаў і два склады з зернем.

* * *

На Магілёўскім напрамку нашы войскі прадаўжалі наступленне і занялі звыш 370 насялёных пунктаў. Часці Н-скага злучэння ў радзе месц пераправіліся праз раку Віхра. Праціўнік спрабаваў замацавацца на новым абарончым рубяжы, але быў разгромлен і адкінут нашымі падзвіжнымі атрадамі. У гэтых баях знішчана да 2.000 нямецкіх салдат і афіцэраў. Узята больш 200 палонных. Толькі падраздзяленні адной нашай часці захапілі 13 гармат, 124 кулямёты, 300 вінтовак, 12 трактараў-цягачоў і 25 аўтамашын.

* * *

На Віцебскім напрамку нашы войскі, перамагаючы супраціўленне праціўніка, прадаўжалі наступленне. Часці Н-скага злучэння сёння авалодалі горадам і чыгуначнай станцыяй Рудня, а таксама занялі многія іншыя вялікія насялёныя пункты. За дзень баёў знішчана звыш 1.000 нямецкіх салдат і афіцэраў. Захоплены трафеі, сярод якіх 12 гармат і два склады боепрыпасаў. Часці другога нашага злучэння, нягледзячы на дажджы, якія папсавалі дарогі, прадаўжалі адкідваць ворага на захад і прасунуліся ад 10 да 15 кілометраў. Умелымі абходнымі манеўрамі нашы байцы выбіваюць немцаў з умацаваных рубяжоў. Байцы Н-скай часці пераправіліся праз раку Беразіна (у Смаленскай вобласці) і авалодалі радам насялёных пунктаў. На полі бою засталося звыш 400 варожых трупаў. Захоплены дзве нямецкія артылерыйскія батарэі, 7 мінамётаў, 11 супроцьтанкавых ружжаў і 32 аўтамашыны з боепрыпасамі. Узята больш 50 палонных.

* * *

На працягу 30 верасня на МАГІЛЁЎСКІМ напрамку нашы войскі, працягваючы развіваць паспяховае наступленне, прасунуліся наперад ад 12 да 20 кілометраў і, фарсіраваўшы раку СОЖ, з боем авалодалі горадам і чыгуначным вузлом КРЫЧАЎ, а таксама занялі больш 170 іншых насялёных пунктаў, сярод якіх вялікія насялёныя пункты ЛУКІ, МІКУЛЕНА, ЛЕБЕДЗЕВА, НІКАДЗІМАВА, КЛЕДНЕВІЧЫ, НІКОЛЬСКАЕ, ЯРЦАЎКА, ЕСКОЎКА, КАРТЫЖЫ, АСМОЛАВІЧЫ, ШЫРКІ, ТУРАЎКА, ЛАБКОВІЧЫ, ДУБРАЎКА, ІВАНАЎКА, ВОРАНАВА, ЛОБЖА, КЛІНЫ, АНТОНАЎКА, ГОРНА, КАЗЕЛЬСКАЯ БУДА, ЗАГАРЭННЕ і чыгуначныя станцыі ЦЁМНЫ ЛЕС, ХОДАСЫ.

На ГОМЕЛЬСКІМ напрамку нашы войскі прадаўжалі наступленне і, прасунуўшыся на асобных участках наперад ад 10 да 12 кілометраў, авалодалі раённым цэнтрам Гомельскай вобласці СВЯЦІЛАВІЧЫ, а таксама занялі звыш 60 іншых насялёных пунктаў, сярод якіх вялікія насялёныя пункты КУРБАКІ, ДЗЕРНАВАЯ, ГОРЫ, СТАЙКІ, КІБІРШЧЫНА, МАРОЗАЎКА, ЛАТАКІ, ІВАНАЎКА, ПАЛУЖСКАЯ РУДНЯ, ЛЕЦЯХІ, ШАЛУХОЎКА, ГЛУХАЎКА, НЕСЦЕРАЎКА, ГАРУСТЫ, ГУТА.

На ВІЦЕБСКІМ напрамку нашы войскі, перамагаючы супраціўленне праціўніка, прадаўжалі наступленне і занялі больш 30 насялёных пунктаў, сярод якіх вялікія насялёныя пункты ТРОШКІ, ШАРКОВА, БАЕВА, СЫСОЕВА.

На працягу 29 верасня нашы войскі на ўсіх франтах падбілі і знішчылі 95 нямецкіх танкаў. У паветраных баях і агнём зянітнай артылерыі збіта 36 самалётаў праціўніка.

* * *

На Магілёўскім напрамку нашы войскі развівалі паспяховае наступленне. Часці Н-скага злучэння пераправіліся праз раку Сож і пасля жорсткіх баёў авалодалі важным вузлом чыгуначных і грунтавых дарог — горадам Крычаў. У баях за горад Крычаў праціўнік страціў толькі забітымі звыш 1.200 салдат і афіцэраў. Захоплены чыгуначныя саставы, ваенныя склады праціўніка і многа ўзбраення. На поўнач ад Крычава нашы войскі выбілі немцаў з Лабковічы і раду іншых вельмі умацаваных насялёных пунктаў. Усяго за дзень баёў вызвалена ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў звыш 170 насялёных пунктаў. Захоплена ў немцаў 28 гармат, 2 вялікія склады боепрыпасаў і склад з харчаваннем. Узяты палонныя.

Група нашых самалётаў-штурмавікоў пад камандаваннем старшага лейтэнанта Максімава, вяртаючыся з баявога задання, сустрэла 6 транспартных самалётаў праціўніка тыпа «Ю-52». Нашы лётчыкі атакавалі праціўніка і збілі 5 нямецкіх самалётаў.

* * *

На Гомельскім напрамку нашы войскі фарсіравалі раку Беседзь і, прасоўваючыся наперад, авалодалі раённым цэнтрам Гомельскай вобласці Свяцілавічы і іншымі насялёнымі пунктамі. За дзень баёў знішчана звыш 1.000 нямецкіх салдат і афіцэраў. Захоплена 3 самаходныя і 14 палявых гармат, 60 аўтамашын і іншыя трафеі. Совецкія падзвіжныя падраздзяленні, прадаўжаючы ачышчаць раён паміж рэкамі Беседзь і Сож ад праціўніка, захапілі значны лік палонных.

Атрыманы весткі, што ў выніку налёта нашай авіяцыі на чыгуначны вузел Гомель у ноч на 27 верасня ўзарвана некалькі складаў з боепрыпасамі і гаручым, знішчана 4 чыгуначныя эшалоны і спалена да 200 аўтамашын праціўніка.

* * *

На Віцебскім напрамку нашы войскі працягвалі наступленне і занялі больш 30 насялёных пунктаў. Часці Н-скага злучэння адбілі дзве контратакі праціўніка і, зрабіўшы ўдалы абходны манеўр, знішчылі два батальёны пяхоты і два артылерыйскія дывізіёны немцаў. Праследуючы дэзарганізаванага праціўніка, совецкія байцы захапілі трафеі, у ліку якіх 3 паравозы, 22 вагоны і 8 поўнасцю спраўных танкаў. У другім раёне падраздзяленні Н-скай часці разграмілі штаб 1 батальёна 268 нямецкага пяхотнага палка. Узяты палонныя.

* * *

Авіяцыяй Чырвонасцяжнага Балтыйскага флота патоплен у Балтыйскім моры нямецкі транспарт водазмяшчэннем у 5 тысяч тон.

ПРЫШЛА ЧЫРВОНАЯ АРМІЯ!

Сустракай, Беларусь, сваіх родных сыноў

ДУМЫ АБ БЕЛАРУСІ

Таварыш! Сёння свята. Чырвоная Армія вызваляе нашу Беларусь!

Беларусь, мілая старонка! Чаму я люблю цябе, як родную маці? Ці таму, што твае залатыя сцежкі змаленства стаптаны маімі босымі нагамі? Ці таму, што ў тваіх звонкіх бярэзніках, дзе грыбы збіралі мы ўранку, кукуе знаёмая птушка зязюля? А мо таму, што на тваіх мурожных сенажацях і на жніве я ўпершыню пазнаў асалоду працы вольнай? Мо таму, што тут, у беларускай школе, адчуў прагу да вучобы, адчуў гордасць за сваю родную мову, за сваю культуру, такую-ж раўнапраўную і свабодную, чыстую і праўдзівую, як і ўся наша Совецкая Радзіма?

Ледзь звяду вачыма — і мне машуць зялёным веццем беларускія дрэвы, гусі хлопаюць крыллем на прывольных поплавах, і жытняе поле шуміць маладым ружовым калоссем...

Родны наш Мінск! Хіба забудуцца калі-небудзь звон і зялёныя ўспышкі трамвая? Хіба можна забыць веліч народнага гуляння на Ленінскай вуліцы ў ноч Кастрычніцкага свята? Памятаеш? Мы дайшлі тады аж да Грушаўскага пасёлка і ўсё любаваліся сталіцай. Залаты вянок з тысяч электрычных лямпачак на вяршыні Дома Ўрада зіхацеў на дзесяткі кілометраў. А чырвоны сцяг на шпілі Мінскага вакзала? Асветлены пражэктарамі, ён гарэў рубінам, чырвоным полымем калыхаўся ў небе, горды, дзяржаўны, як сімвал свабоды і шчасця.

Гэта сон ці ява? Так, гэта было. Такі быў Мінск совецкі. А цяпер? Руіны... Халодныя скрыні сцен... Тут гаспадарылі немцы...

Мацней сцісні вінтоўку, таварыш! У першай беларускай вёсцы мы напаткалі папялішча. Шапку здымі, таварыш! Перад намі косці чалавечыя, родныя... Косці беларускія на вогнішчы. Тут і галовы з абгарэлымі косамі, і дзіцячыя абгарэлыя ручонкі... Праклятыя! Ірады! Яны спалілі васемнаццаць сялян толькі за тое, што тыя адмовіліся пайсці з адступаючым нямецкім войскам.

У маім ранцы фатаграфія. Ясныя вочкі маёй трохгадовай Ніначкі свецяць мне ўночы і грэюць мяне. А побач яшчэ адзін здымак—я выразаў яго з «Праўды», калі мы праходзілі Бранск ды ішлі далей, да Беларусі. Зірні на гэты здымак, таварыш. Гэта незнаёмы хлопчык, двухгадовы Валерый, ахвяра фашысцкіх мярзотнікаў. Немцы замініравалі склеп, у якім людзі хаваліся ад угону ў тройчы распраклятую Нямеччыну. Міна ўзарвалася і адарвала хлопчыку нагу...

Калі стоміцца рука мая, знішчаючы фашысцкае племя ірадава, я дастану з ранца фатаграфію, і маё сэрца загарыцца полымем. За Валерыка і за тысячы знявечаных дзетак буду адсякаць галовы ненавісным чужынцам. Мая шабля зарубіць, мой штык заколіць кожнага немца, які не паспее ўцячы — не ўцячэ!—з Беларусі.

Я ведаю іх, паганцаў! Прыпёртыя да сцяны, яны прыкінуцца святым ягнёнкам: «Гітлер вінават!», «Гітлер капут!». Дарма! Капут Гітлеру, капут і гітлерцам! Прышоў час расплаты! Фашысты клікалі смерць—і смерць прышла: яна ходзіць за імі следам, яна душыць іх, коле, усцягвае на сухія асіны. Страшная смерць каінава!

Таварыш! Наперадзе светлыя дні. Будзе радасць. Будуць і слёзы. Дзе нашы родныя і блізкія? Хутка мы даведаемся, хто яшчэ жывы і дачакаў светлага дня вызвалення, хто загінуў у крывавых лапах фашысцкага звера, каго пагналі ў рабства ў ненавісную Германію.

Многа выцерпела мая родная старонка! Таварыш! Ты яшчэ захоўваеш той нумар газеты «За свабодную Беларусь»? А ён у мяне прад вачыма. Праз чорныя радкі аб зверствах гітлераўцаў крывёю прасочваецца малюнак. На ўсю газетную старонку высіцца постаць мацеры з дзіцём на руках, якое забілі, знявечылі фашысты. Акрываўленая жанчына кліча да помсты. Гэта яна, мая Беларусь. Такая яна стаіць прад маімі вачыма, і чым бліжэй, тым ярчэй гэты вобраз. Помста мая не згасне да таго часу, пакуль хоць адзін чужынец будзе поўзаць па святой нашай зямлі совецкай.

Мая часць ідзе па родных загонах. Па абочынах чыгункі бачу раструшчаныя вагоны, прабітыя нямецкія каскі. Пазнаю тваю работу. Франтавое дзякуй вам, таварышы партызаны, за дапамогу! Цяжкі шлях наш, гарачыя баі наперадзе, але мы сустракаемся сёння на сваёй зямлі, сустракаемся пераможцамі.

Гвардыі сяржант
Васіль ГАТОЎЧЫК.

СУСТРЭЧА

Хварбуе восень ліст асіны,
А ў сэрцы сонца і вясна,
Дзень добры, родная краіна!
Дзень добры, Беларусь мая!

Вярнуліс мы з дарог далёкіх,
З дарог, апаленых вайной,
Свабоды сцяг і перамогі
Узнялі знова над табой.

Прывет вам, пушчы, сенажаці!
Прымі, Дзвіна і Сож, паклон!
Прымі любоў, радзіма-маці,
Што мы пранеслі праз агонь!

Ў баях,
У жудасці і горы
Любоў мы гэту збераглі;
Яна свяціла нам ў прасторы,
Як зоры гаслі у агні.

Яна вяла нас праз бураны,
Праз дым пажараў да цябе.
Яна лячыла сум і раны,
І гартавала ў барацьбе.

Краіна родная, мы сёння
Ізноў сустрэліся з табой;
І смутак наш —
Тугі бяздонне
Утопім ў радасці жывой.

Часы пакуты,
Ноч даўгая —
Яны мінулі — не прыдуць.
Над намі сёння, дарагая,
Заткалі зоры светлы пуць.

Хварбуе восень ліст асіны,
А ў сэрцы сонца і вясна.
Дзень добры, родная краіна!
Дзень добры, Беларусь мая!

Міхась МАШАРА.

Удары па варожых калонах

Разведка віцебскіх партызан устанавіла, што па шасе Багушэўск—Сянно пачнецца інтэнсіўны рух праціўніка. Партызаны рашылі сарваць перасоўванне варожых калон. Яны ўзарвалі 6 вялікіх мастоў і замініравалі шасе ва многіх месцах. На працягу трох дзён на мінах падарваліся тры варожыя танкі, 3 аўтамашыны і некалькі павозак з грузамі. З засад партызаны знішчылі 73 салдат і афіцэраў праціўніка.

Другі атрад віцебскіх партызан, які дзейнічае на важнай шасейнай магістралі, узарваў мост, разбіў 3 аўтамашыны, забіў і параніў 146 гітлераўцаў.

СОНЦА ВЫЗВАЛЕННЯ

Ніколі, ні ў адзін з цяжкіх, чорных дзён нямецкай акупацыі не патухала надзея на вызваленне. Перад знясіленымі, замучанымі людзьмі паўставаў ва ўсёй сваёй чароўнасці светлы дзень, калі на родную зямлю ўступіць совецкі воін-вызваліцель.

«Магчыма, гэта будзе мой сын»,—думала старая маці, — «а, магчыма, мой муж»,—спадзявалася маладая беларуская жанчына, «а, можа, наш любы бацька»,—марылі дзеці.

З радасцю і гордасцю думалі аб гэтым цудоўным дні мужныя партызаны. У песнях сваіх, складзеных у лясах, зямлянках, народныя мсціўцы спявалі аб тым незабыўным моманце, калі «з лесу выйдуць грозныя атрады і друг друга браты моцна абнімуць».

З заміраннем сэрца чакалі беларусы гэтага дня. Але чакалі, не склаўшы рукі, не падставіўшы плечы пад нямецкі бізун. Змагаліся! Змагаліся, не шкадуючы ні сваіх сіл, ні самога жыцця.

Совецкая краіна, ад Чорнага мора да далёкіх таежных пасёлкаў, ад прадгор'яў Каўказа да Чырвонасцяжнай грознай Балтыкі, даведалася аб выключнай сіле і мужнасці вялікага беларускага народа, які не стаў на калені перад немцам, а, як магутны волат, узняўся на гераічную барацьбу з лютым ворагам.

Аб жалезнай стойкасці, бязмежнай храбрасці і любві да радзімы, аб лютай нянавісці да гітлераўскіх мярзотнікаў гавораць пісьмы партызан сваім родным і блізкім у совецкі тыл. Простыя, бясхітрасныя радкі. Але колькі ў іх патрыятычных пачуццяў, колькі веры ў перамогу! І так было нават у самы цяжкі момант.

Партызанка Наста К. піша:

«Былі ў нас вельмі цяжкія дні. Некалькі разоў пападаліся ў фашысцкія лапы, цяжка было вырвацца. Смерць глядзела ў твар. Але мы не губляліся і рабілі ўсё, што маглі, на карысць радзімы».

Радзіма! Любоў да яе саграває партызана, дае сілу народным мсціўцам у вялікай іх барацьбе, выклікае да змагання сотні і тысячы новых барацьбітоў.

Вось што піша аб гэтай нязгаснай барацьбе сваім знаёмым партызан І. Ш.:

«За час існавання нашага атрада праароблена вялікая работа. Мы навучыліся ўдала біць ворага на чыгунцы, на шасейных дарогах, з засад, знішчаем гарнізоны ў вялікіх населёных пунктах. Партызаны вызвалілі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў у тыле ворага тры раёны».

Не скарылася ворагу партызанская Беларусь! Гітлераўскія мярзотнікі, адчуваючы свае апошнія дні на беларускай зямлі, азвярэлі яшчэ больш. Яны спальваюць вёскі, расстрэльваюць або гоняць на катаргу ў Германію тысячы совецкіх людзей. Немцы задумалі ператварыць беларускія землі ў пустыню.

«Паведамляю вам вельмі нядобрыя весткі,— піша партызанка Тацяна сваім родным.— **Немцы дашчэнту спалілі нашу вёску, але гэтага ім было яшчэ мала. Праклятыя гітлераўскія душагубы забілі нашу маці, Васю, цёцю Ксенню і бабулю...».**

Партызан Е. Н. з атрада «За Радзіму» піша сваёй мацеры:

«Калі-б ты бачыла, мама, хоць частку крывавых трагедый, якія чыняць немцы ў беларускіх вёсках, ты-б зжахнулася. З двух суседніх раёнаў уцалела толькі некалькі вёсак, а астатнія спаліў немец-кат. Фрыцы спалілі вёску Кабыллева з 500 дамоў, ды ў хатах згарэлі жывымі 1.050 чалавек—жанчын, старыкоў і дзяцей».

Жорстка, крывава помсцяць партызаны фашысцкім душагубам.

«...Ты можаш цяпер зразумець, — піша партызан Н. Г. сваёй жонцы, — **якая ў мяне нянавісць да ворага, калі я сваімі вачыма бачыў яго страшэнныя здзекі над беларускім народам. Ты можаш цяпер зразумець, колькі ў мяне работы і клопатаў аб тым, каб адпомсціць ворагу, як след, каб нішто, ні адна кропля народнай крыві не засталася забытай...».**

Чырвоная Армія крок за крокам вызваляе нашу беларускую зямлю ад нямецка - фашысцкіх акупантаў. З лясоў, яраў і балот выходзяць знясіленыя людзі, якія хаваліся ад ворага. Са слязамі радасці сустракаюць яны сваіх выратавальнікаў.

Вось прышоў ён, чароўны дзень вызвалення! «Мы хутка сустрэнемся, родныя»,—пішуць цяпер партызаны. Прышоў доўгачаканы благаславёны дзень. Сёння абдымае і горача вітае чырвоных воінаў жанчына Мсціслаўля, Клімавіч, Касцюковіч, Церахоўкі. Заўтра іх сустрэнуць у другіх беларускіх гарадах і вёсках. І там, дзе пройдзе слаўны совецкі воін, лёгка ўздыхне совецкі чалавек, там узыйдзе жыццё, ярка заззяе сонца вызвалення.

С. ШАЎРОВА.

БЕЛАРУСЫ НА ФРОНЦЕ. Злева направа: 1. Старшы лейтэнант І. Г. Шышло. 2. Старшы лейтэнант М. С. Назараў. 3. Гвардыі сяржант С. Е. Парукоў. 4. Гвардыі малодшы лейтэнант медыцынскай службы В. Г. Бандура. 5. Гвардыі капітан Н. М. Чухмолін. Храбрыя воіны Чырвонай Арміі, яны знішчылі дзесяткі немцаў і многа варожай тэхнікі. За баявыя поспехі, за мужнасць і адвагу ўсе пяцера атрымалі ўрадавыя ўзнагароды.

НА МАГІЛЁЎШЧЫНЕ

Фронт з кожным днём ідзе ўсё далей на захад, па дарогах і прасёлках Беларусі.

Яшчэ цягне горкім пахам чаду ад спаленых немцамі вясковых хат, і можа здавацца, што вайна вось тут, за аколіцай. Але вайна адыйшла адсюль за сорак кіламетраў. Сапёры ледзь паспяваюць падстаўляць пад калёсы шматлікіх грузавікоў часовыя аб'язныя насцілы там, дзе немец узарваў шасейныя мосцікі. Яны ваююць, нястомныя нашы сапёры і дарожнікі, з надыходзячым асеннім бездарожжам. Фронт шагае хутка, ён патрабуе дарог, дарог і яшчэ раз дарог. І як ні стараецца немец напаскудзіць на дарогах,—машыны, калёсы, цягачы ідуць да фронта бясконцым патокам, і свежае, яшчэ не забрызганае граззю сасновае бярвенне кладзецца на варонкі ад мін, звязвае ірваныя краі велізарных катлаванаў пасярод шасе. Дарогі не заміраюць ні на адну гадзіну.

Толькі-што група сапёраў пад камандай старшага лейтэнанта Котава вынула наперадзе на невялікім участку дарогі трохсотую міну. Машыны ідуць адна за другою. Рэгуліроўшчыца ў зялёным плашчы штохвіліны ўзмахвае сцяжком, не прыкмячаючы, што за кожным яе жэстам сочаць дзесяць пар уважлівых вачэй, якія свецяцца любоўю. Збоч дарогі — група жанчын і дзяцей, якія ідуць на ўсход, туды, дзе ўжо няма вайны. Яны спыніліся і любуюцца дзяўчынай у форме чырвонаармейца, якая так лоўка спраўляецца са сваёй нялёгкай справай.

Яшчэ ўчора гэтыя людзі і сярод іх Галіна Мяжэвіч, 17-гадовая русая дзяўчына з сяла Вярбінкі, сядзелі ў кінутых акопах, і над імі праносіліся снарады.

— Нашы выбівалі немцаў за ракой, — расказвае Галіна,—мы схаваліся ад немцаў, каб яны не пагналі нас далей за сабою. Вырылі акопы і заселі ў іх. Абстралялі нас немцы. Сястру ў нагу параніла, дваіх забіла, а калі сцямнела, я і яшчэ трое дзяўчат пайшлі ў лясок. Там стаялі дзве нямецкія гарматы. Мы ўсё добра разгледзелі і вярнуліся. Глядзім, наша разведка —шэсць байцоў—ідзе. Мы паказалі, дзе фрыцы сядзяць. Пабеглі фрыцы, а байцы дагналі іх. Не ўцяклі праклятыя немцы!

На рачным рубяжы немцы спрабавалі затрымаць нашы войскі. Моцны артагонь па раней прыстралянай мясцовасці перашкаджаў нашай пяхоце фарсіраваць водны рубеж. Камандзір часці паслаў узвод малодшага лейтэнанта Юр'ева адшукаць пераправу. Узвод прабраўся ўздоўж усходняга берага ракі да самага вузкага яе месца і, удала маскіруючыся, пачаў перапраўляцца. Немцы запрыкмецілі гэта ў той момант, калі камандзір узвода і некалькі байцоў былі ўжо на заходнім беразе. Лавіна агню абрушылася на смельчакоў. Здавалася, рака ў гэтым месцы ўскіпела. Але тыя, хто застаўся на левым беразе, не прыціснуліся да зямлі, не застылі на месцы. Яны паспяшылі туды, дзе быў іх камандзір. Байцы ішлі ўброд, па пояс у вадзе, трымаючы высока над галавою аўтаматы. Выбраўшыся на бераг, яны акапаліся і завязалі бой з пяхотай праціўніка.

Увесь дзень горстка смелых байцоў пратрымалася на заходнім беразе ракі. Малодшы лейтэнант Юр'еў высочваў агнявыя кропкі немцаў і перадаваў сваім артылерыстам дакладныя цэлі. Агонь немцаў стаў спадаць. Некалькі гармат змоўкла назаўсёды. Падаўлены былі два кулямёты і мінамётная батарэя. Гэта было тое, што на мове вайны завецца разведка боем. І гэты рывок аднаго ўзвода праз водны рубеж дапамог усёй часці фарсіраваць паспяхова, амаль без страт, раку.

На суседнім участку фронта стралковая рота старшага лейтэнанта Радзіонава, адбіўшы дзве жорсткія контратакі немцаў, сама атакавала праціўніка і таксама з боем авалодала водным рубяжом. Малодшы сержант Курыцын са сваім аддзяленнем зрабіў зусім так, як і Юр'еў. Трэба было максімальна скараціць час, патрэбны для фарсіравання воднага рубяжа. Гэта магла зрабіць смеласць. На гэта здольны былі адважныя і вопытныя байцы. Такімі і аказаліся ўсе адзінаццаць байцоў Курыцына, такім аказаўся і сам камандзір.

Выскачыўшы на бераг, байцы Курыцына пабеглі наперад, на траншэі немцаў. Прама ў лоб білі два кулямёты, але раней, чым немцам удалося прыціснуць да зямлі атакуючых, тыя апынуліся ўжо на брустверы траншэі і пусцілі ў ход штыкі.

Наступленне нашых войск на Магілёўскім напрамку паспяхова развіваецца. Сёння часці Чырвонай Арміі фарсіравалі раку Сож і, зламаўшы супраціўленне немцаў, з боем авалодалі горадам і чыгуначным вузлом Крычаў. У баі за Крычаў немцы панеслі вельмі вялікія страты.

Усе баі гэтых дзён, дзе-б яны ні адбываліся, носяць на сабе адбітак наступальнага ўздыму і воінскай доблесці савецкіх байцоў. Прыдарожныя плакаты з надпісам: «Наперад, на захад» гучаць зараз з асаблівай сілай. Фронт рушыць на захад, рушыць нястрымна. Чырвоная Армія ачышчае савецкую зямлю ад нямецкіх захопнікаў.

І. ОСІПАЎ.

МАГІЛЁЎСКІ НАПРАМАК.
30 верасня. («Известия»).

„МЫ ЎСІМ СЭРЦАМ З ВАМІ, ТАВАРЫШЫ!“

Рабочыя і служачыя аўтазавода імені Молатава збіраюць падарункі беларускім партызанам.

Подвігі беларускіх партызан, імёны Заслонава, Сільніцкага добра ведаюць на аўтазаводзе. У пісьмах, адрасаваных народным мсціўцам Беларусі, аўтазаводцы расказваюць аб сваёй дапамозе фронту, аб сваіх вытворчых поспехах. Пісьмы напісалі дзяўчаты з цэха, дзе начальнікам тав. Каломін. Ніна Манахава, Вера Макешкова і другія камсамолкі пішуць беларускім партызанам: «Мы ўсім сэрцам з вамі, сябры». У цэхах завода адбыліся гутаркі, прысвечаныя слаўным партызанам Беларусі.

«ДА РОДНЫХ БЕРАГОЎ»

У Дзяржаўным літаратурным выдавецтве (Масква) вышаў з друку зборнік вершаў беларускага паэта Пятруся Броўкі на рускай мове «Да родных берагоў». Сярод вершаў, якія ўвайшлі ў зборнік, «Надзя-Надзейка», «Палеская дарога», «Танкісты», «Партызан Бумажкоў», «Па дарозе Мінск—Масква». Пераклад з беларускай мовы зроблены паэтамі О. Колычавым, М. Рыленковым, Д. Осіным, М. Галодным і другімі. Тыраж зборніка 10.000 экземпляраў.

ВЫДАННЕ ТВОРАЎ БЕЛАРУСКІХ ПІСЬМЕННІКАЎ І ПАЭТАЎ НА КІТАЙСКАЙ МОВЕ

Многія творы савецкіх паэтаў і пісьменнікаў Беларусі сталі вядомы замежным чытачам і карыстаюцца сярод іх вялікім поспехам.

У горадзе Чунцыне (Кітай) вышаў зборнік «Блакітны канверт». У гэтым зборніку змешчан твор Якуба Коласа «Голас зямлі» ў перакладзе кітайскага паэта Цісянь. У перакладзе гэтага-ж паэта ў часопісе «Культура Кітая і СССР», які вышаў у гэтым годзе, быў надрукаваны верш Якуба Коласа «Фашысцкім разбойнікам». Апавяданне Міхася Лынькова «Дзіцячы бацінак», напісанае ім у дні айчыннай вайны, увайшло ў адзін з кітайскіх зборнікаў. Пераклад з беларускай мовы зрабіў Цао-Цзін-Хуа.

БЕЛАРУСКАЯ П'ЕСА Ў МАНГОЛЬСКІМ ТЭАТРЫ

П'еса беларускага драматурга В. Вольскага «Цудоўная дудка» перакладзена на мангольскую мову і пастаўлена на сцэне мангольскага дзяржаўнага тэатра ў горадзе Улан-Баторы. П'еса карыстаецца вялікім поспехам у гледача сталіцы Мангольскай Народнай Рэспублікі.

НОВЫ ЛІТАРАТУРНЫ ТВОР

«Джанат»—так называецца новы твор беларускай паэтэсы Э. Агняцвет. «Джанат»—дзіцячая антыфашысцкая казка. Кампазітар А. Шварц напісаў па гэтаму твору дзіцячую оперу.

Партызаны дапамагаюць наступаючай Чырвонай Арміі

У ноч на 10 верасня партызанскі атрад, які дзейнічае ў Магілёўскай вобласці, разграміў нямецкі гарнізон, што размяшчаўся ў вялікім населеным пункце. Партызаны разбурылі дзесяць дзотаў, мост, узарвалі склад з боепрыпасамі, знішчылі 19 варожых салдат, захапілі палонных і трафеі.

Другі атрад магілёўскіх партызан пусціў пад адкос класны эшалон ворага. Разбіты паравоз і 17 вагонаў. У разбітыя вагоны ўрэзаўся сустрэчны нямецкі поезд. Паравоз і тры вагоны паляцелі пад адкос.

* * *

Партызанскі атрад, які дзейнічае ў Вілейскай вобласці, 13 верасня разграміў нямецкі гарнізон у вялікім населеным пункце. Народныя мсціўцы знішчылі ўсе ўмацаванні гарнізонаў, падбілі танк, бронемашыну, узарвалі склад з боепрыпасамі. У жорсткім баю знішчана 80 нямецкіх салдат і афіцэраў, захоплены 3 кулямёты, 88 вінтовак, 5.000 патронаў.

* * *

Партызаны атрада, які дзейнічае ў адным з раёнаў Баранавіцкай вобласці, атрымалі весткі аб тым, што немцы нагрузілі эшалон маёмасці, нарабаванай у насельніцтва, каб адправіць яго ў Германію. Камандзір атрада даручыў групе партызан, пад камандаваннем тав. В., затрымаць адпраўку поезда. 4 верасня партызаны недалёка ад станцыі замініравалі чыгунку і ўзарвалі састаў. Паравоз і 8 вагонаў разбіты. 90 гітлераўцаў, якія ахоўвалі эшалон з нарабаванай маёмасцю, знішчаны.

У верасні партызанскі атрад імені Варашылава, які дзейнічае ў Мінскай вобласці, пусціў пад адкос 4 варожыя эшалоны, якія ішлі да фронта. Пры крушэннях знішчаны паравоз, 14 вагонаў і платформаў з тэхнікай, тры цыстэрны з гаручым. Пашкоджаны два паравозы, 4 платформы і 4 вагоны з ваеннай маёмасцю.

Непадалёку ад горада Мінска група партызан узарвала на мінах дзве 5-тонных машыны праціўніка, у якіх ехалі салдаты палка СС. Знішчан 51 гітлеравец, многа паранена.

Ружэйна - кулямётным агнём мінскія партызаны збілі нямецкі самалёт, які бамбіў мірныя сёлы Смалявіцкага раёна.

* * *

Бесперапынныя ўдары па чыгуначных камунікацыях наносяць партызаны атрадаў Палескай вобласці. 6 верасня ў выніку абстрэла згарэў нямецкі воінскі эшалон, які ішоў у бок фронта з тэхнікай і жывой сілай. Загінулі дзве платформы з танкамі, 4 платформы з аўтамашынамі, 2 класныя вагоны і вагон са снаражэннем. Ружэйным агнём знішчана 50 гітлераўцаў.

7 і 10 верасня партызаны гэтага-ж атрада пусцілі пад адкос варожы эшалон і дрызіну. У выніку крушэнняў разбіты паравоз, дрызіна, 3 платформы з тэхнікай і некалькі вагонаў з ваеннай маёмасцю.

Другі атрад палескіх партызан за 10 і 12 верасня падарваў на мінах 3 і абстраляў 1 нямецкі эшалон. У выніку гэтых аперацый разбіта 3 паравозы і 1 пашкоджан, знішчана 8 вагонаў, 12 платформаў, вялікая колькасць вагонаў і платформаў пашкоджана.

АДНАЎЛЯЕЦЦА ЖЫЦЦЁ Ў ВЫЗВАЛЕНЫХ РАЁНАХ

38 вакзалаў здадзена ў эксплаатацыю

Адзін за другім уступаюць у строй вакзалы, уноўпабудаваныя ці аднаўленыя на станцыях, вызваленых ад нямецкіх акупантаў.

Ужо здадзена ў эксплаатацыю 38 вакзалаў з 122, якія павінны быць гатовы да 1 студзеня 1944 года.

На аднаўленчых работах выкарыстоўваюцца мясцовыя будаўнічыя матэрыялы. Чыгуначнікі Паўночна-Данецкай дарогі абавязаліся нарыхтаваць сваімі сіламі 2.000 кубаметраў драўніны. З гэтай мэтай яны пабудавалі вузкакалейную дарогу, якая злучыла лясны масіў з асноўнай магістраллю.

На аднаўленне паўднёвай металургіі

1.300 маладых слесараў, электраманцёраў, газаэлектразваршчыкаў, кузняцоў, плотнікаў, сталяроў, штукатураў, якія навучаюцца ў рамясловых вучылішчах і школах ФЗА Свярдлоўскай вобласці, выязджаюць у Данбас для аднаўлення металургічных заводаў. Разам з імі едуць вопытныя майстры, якія будуць кіраваць работай. Атрад маладых рабочых вязе з сабой увесь неабходны інструмент.

Машына-трактарныя майстэрні на Кубані

Адноўленыя машына-трактарныя майстэрні на Кубані ў гэтым годзе адрамантавалі больш 5.000 трактараў, 2.000 камбайнаў, некалькі тысяч прычэпнага інвентара. Апрача таго, выраблена і рэстаўрыравана вялікая колькасць запасных частак да трактараў. Вялікую дапамогу ў аднаўленні майстэрняў аказалі і аказваюць трактарысты, камбайнеры, механікі і інжынеры, якія прыбылі вясной на Кубань з другіх абласцей і краёў Савецкага Саюза.

У ХАРКАВЕ

Больш месяца, як савецкія войскі вярнулі да жыцця другую сталіцу Украіны — Харкаў. Харкаўчане з вялікім энтузіязмам аднаўляюць свой родны горад. Адноўлены ўзарваныя немцамі масты, вядуцца падрыхтоўчыя работы да пуску трамвая. Многія дробныя прадпрыемствы і арцелі з першых-жа дзён вызвалення горада выпускаюць на рынак прадукцыю шырспажыва—дзіцячы абутак, запалкі, мыла, адэкалон, соду. Уступілі ў строй некалькі цэхаў мясакамбіната, працуе хлебазавод, магазіны па продажу хлеба і гародніны. Адноўлены і абслугоўваюць насельніцтва семнаццаць больніц, 25 амбулаторый, 8 дзіцячых ясляў.

ДЗЕЮЧАЯ АРМІЯ. На здымках: 1. Баявыя рэзервы ідуць да лініі фронта. 2. Камсамольскі кулямётны разлік гвардыі старшага сержанта А. Д. Зубкова, які ў апошнім баю знішчыў 30 немцаў, падавіў 4 агнявыя кропкі ворага і забяспечыў поспех боя.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.

Б-2826.